

Article

*De-radicalization of Minority Dissent: A Case Study of The Malay – Muslim
Movement in Southern Thailand*

Suria Saniwa

Ph.D. (Political Science), Lecturer

Department of Public Administration, Faculty of Liberal Arts Social Sciences

Yala Islamic university.

Abstract

This paper examines why ethnic minority movements change their strategies from radical to moderate. The author explores some factors that can explain the changes in strategies of ethnic minority movements by looking at the case of the Malay-Muslims in southern border provinces of Thailand. The moderation which has arisen in ethnic movement strategies may be caused by many factors. In this study, democratization of the system, better living standards, and cultural exchanges are considered to be the chief factors that created a general environment to change its strategy towards moderation. Empirical data for testing these factors are obtained mainly from a survey of 30 leaders of the ethnic Malay movement, and supplemented by interviews. Most of the movement leaders admitted that the factors of democratization of the system, better living standards, and cultural exchanges are more or less related to the change in the movement towards moderation. These factors may be regarded as the “pull” factors which made a moderate strategy more attractive to the movement leaders. At the same time, certain “push” factors were also found to be at work. These include the coercive power of the Thai government, the greater difficulty in continuing armed struggles, and the decline in internal and external support. This study has focused on the pull factors without which moderation is unlikely to occur.

Keyword: De-radicalization, Malay-Muslim Movement, Democratization of the system

บทความวิชาการ

การลดความรุนแรงจากความเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนกลุ่มน้อย:
ศึกษากรณีชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้

สุริยะ สะนิวา

วุฒิ. (ดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์), อาจารย์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ได้มีการตรวจสอบคำถามเพื่อให้เห็นถึงสาเหตุความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยว่า เพราะเหตุใดจึงมีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวจากความรุนแรงสู่สายกลาง มีการตรวจสอบปัจจัยบางอย่างที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย โดยมองไปที่กรณีศึกษาของชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมาเพื่อการทดสอบปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นในบทความนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมลายูจำนวน 30 ท่าน และผู้นำส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์ยอมรับว่าปัจจัยต่างๆ อย่างเช่น การเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การมีสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และการยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลายมีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมลายูกลับสู่รูปแบบการเคลื่อนไหวทางสายกลาง ฉะนั้น ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นปัจจัยด้าน “จูงใจ” ที่ทำให้ลดยุทธศาสตร์ การเคลื่อนไหวของผู้นำมวลชนที่รุนแรงลงได้ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าปัจจัยด้าน “ผลักดัน” ก็มีส่วนทำให้ความรุนแรงลดลงได้เหมือนกัน ปัจจัยผลักดันดังกล่าวนี้ อาจรวมถึงการใช้กฎหมายของอำนาจรัฐ การสกัดกั้นด้วยกำลังอาวุธ และการกำจัดผู้สนับสนุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ อย่างไรก็ตาม มีความเชื่อว่า ความไม่รุนแรงหรือการเดินสายกลางดูเหมือนจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลยหากปราศจากปัจจัยจูงใจ

คำสำคัญ: การลดความรุนแรง, การเคลื่อนไหวทางการเมือง, ชาวมุสลิมเชื้อสายมลายู, ระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

บทนำ

คำนิยามของกลุ่มคำที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องเสียก่อน บทความบทยี่มีกลุ่มคำว่า “ความเคลื่อนไหวที่รุนแรงของชนกลุ่มน้อย” “ความเคลื่อนไหวทางสายกลางของชนกลุ่มน้อย” และ “การลดความรุนแรงของชนกลุ่มน้อย” สามกลุ่มคำดังกล่าวดูเหมือนจะมีความสำคัญมากต่อการอธิบายถึงความเคลื่อนไหวทางด้านการเมืองของชนกลุ่มน้อย

ผู้เขียนขอเริ่มต้นด้วยกลุ่มคำของคำว่า “ความเคลื่อนไหวที่รุนแรงของชนกลุ่มน้อย” ในคำนิยามของกลุ่มคำที่วางดังกล่าวก็คือ ความเคลื่อนไหวที่มีลักษณะเป็นผู้แทนและสามารถมองเห็นได้จากการที่มีบุคคลทำหน้าที่ เป็นผู้แทนในการรักษาผลประโยชน์ของชนกลุ่มน้อยอย่างมีเอกลักษณ์ ซึ่งตนเองไม่มีความพอใจกับกฎระเบียบของสังคมที่เป็นอยู่ จึงเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิด และมีพฤติกรรมเรียกร้องที่รุนแรงตัวอย่างเช่น การขออิสรภาพในการปกครองตนเองการแยกตัว และการเป็นประเทศอิสระ ทั้งนี้ ได้มีความพยายามหาทางให้บรรลุผลด้วยการกระทำที่เป็นรูปแบบของการจารกรรม ก่อการร้าย การทำลายล้าง และการต่อต้านด้วยกำลังอาวุธ พฤติกรรมความเคลื่อนไหวดังกล่าวจะผูกพันอยู่กับลักษณะที่ตรงกับคำในภาษาอังกฤษที่ว่า “direct action” คือการรบพุ่งกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมืองที่ถูกกฎหมายก่อนหน้านี้ประสบความล้มเหลวหรือสิ้นสุดลงนั่นเอง

“ความเคลื่อนไหวทางสายกลางของชนกลุ่มน้อย” ในบทความบทยี่มีกลุ่มคำนี้คือ ความเคลื่อนไหวที่มีลักษณะเป็นผู้แทนทางการเมืองและสามารถมองเห็นได้ถึงการกระทำที่ดำเนินการเป็นผู้แทนในการรักษาผลประโยชน์ของชนกลุ่มน้อยอย่างมีเอกลักษณ์และมีระบบ รวมถึงการมีพฤติกรรมเรียกร้องที่มีรูปแบบของการปฏิรูป ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะมีความพอใจในกฎระเบียบของสังคมอยู่แล้ว แต่ยังมีความรู้สึกว่าการปฏิรูปในเรื่องบางอย่างนั้นมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อบางเขตพื้นที่เป็นพิเศษ ตัวอย่างที่ต้องมีการปฏิรูปก็คือ ด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการเมืองและมุ่งแสวงหาความสำเร็จในผลประโยชน์ดังกล่าวด้วย

ยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะดำเนินการเคลื่อนไหวในลักษณะร่วมกันภายในระบบคือ ผ่านทางกระบวนการขั้นตอนที่ถูกต้องตามกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศนั้นๆ

ส่วนกลุ่มคำสุดท้ายคือ “การลดความรุนแรงของชนกลุ่มน้อย” หมายถึงกระบวนการความเคลื่อนไหวที่รุนแรงได้เปลี่ยนพฤติกรรมตนเองจากความเคลื่อนไหวที่รุนแรงเข้าสู่ความเคลื่อนไหวทางสายกลาง ซึ่งเปลี่ยนแปลงทั้งธรรมชาติของการเรียกร้องและรูปแบบทางยุทธศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยเป็นต้น

สิ่งที่ปัญหาสำคัญที่ควรพิจารณาไว้ในที่นี้ก็คือ “เพราะเหตุใดความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยได้เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของตนจากพฤติกรรมที่รุนแรงสู่พฤติกรรมทางสายกลาง” อย่าลืมว่าการยอมรับกฎระเบียบทางการเมืองที่เป็นอยู่ การเรียกร้องให้มีการปฏิรูป และรูปแบบยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยกระบวนการทางกฎหมายนั้น เป็นพฤติกรรมของการเคลื่อนไหวทางสายกลางของชนกลุ่มน้อย

ในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวในลักษณะที่ไม่รุนแรงนั้น มีคำตอบอยู่หลายแนวทางที่แสดงให้เห็นถึงคำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อคำตอบจากคำถามที่ว่า เพราะเหตุใดความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยได้เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของตนจากพฤติกรรมที่รุนแรงสู่พฤติกรรมทางสายกลาง (Huntington, 1991: 5) ในบทความบทยี่ ผู้เขียนเน้นประเด็นไปที่ตัวปัจจัยหลักๆ อยู่สามปัจจัยคือปัจจัยแรก ความเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ปัจจัยที่สอง สถานภาพการกินดีอยู่ดีของประชาชนอย่างพอเพียง และปัจจัยที่สามคือ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายอย่างมีความสุข ปัญหาที่ตามมาจึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดปัจจัยทั้งสามอย่างนี้เกิดขึ้นในสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้?

จากความเห็นของนักปราชญ์ด้านรัฐศาสตร์ท่านหนึ่งที่ชื่อ แอนโทนี่ ดี สมิต (Anthony D. Smith) ท่านได้กล่าวถึงความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยในตำราที่ชื่อ “ethnic revival” (ความแปรผันของชนกลุ่มน้อย) “where the general trend has been to move away

from the isolationist and accommodations strategies to those of communalism, autonomic, separatism and irredentism” (Smith, 1981: 16) ความหมายของท่านก็คือความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยนั้น จะมาจากจุดเริ่มต้นที่เกิดจากความเห็นทาส ซึ่งจะถือเป็นระดับที่หนึ่ง ตรงกับคำว่า “isolationist” แล้วจะเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ของตนสู่การอพยพเข้าไปในเขตที่มีเผ่าพันธุ์เดียวกัน หรือในถิ่นที่เป็นของพวกเขาเดียวกันคือพวกที่มีภาษาเดียวกัน มีวัฒนธรรมเดียวกันมีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน และมีประวัติศาสตร์ที่เหมือนกัน จะถือเป็นระดับที่สอง ซึ่งตรงกับคำว่า “accommodations” แล้วก็จะเข้าสู่การเข้าร่วมการพัฒนาสังคมร่วมกันกับชนกลุ่มใหญ่โดยตั้งตนเป็นกลุ่มผลประโยชน์ องค์กรปกป้องสิทธิด้านต่างๆ กลุ่มการเมือง และพรรคการเมืองเพื่อให้เกิดศักยภาพด้านการต่อรองเพื่อที่จะต่อรองในการรักษาผลประโยชน์แก่กลุ่มของตน ซึ่งจะถือเป็นระดับที่สาม ตรงกับคำว่า “communalism” และหลังจากที่ตนเองมีความสามารถด้านการบริหารปกครองที่เท่าเทียมกันแล้ว ก็จะมีการเรียกร้องเพื่อขออำนาจการบริหาร การจัดการทางการเมืองด้วยตนเองบางส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสู่ถิ่นของตน ซึ่งจะถือเป็นระดับที่สี่ ตรงกับคำว่า “autonomist” แล้วก็จะมีความเคลื่อนไหวเพื่อแยกเป็นอิสระโดยสมบูรณ์ ซึ่งถือเป็นระดับที่ห้า หรือ “separatism” แล้วก็จะรวมเผ่าพันธุ์ของตนที่อยู่กระจัดกระจายเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศอื่นๆ ให้กลับเข้ามาสร้างเป็นประเทศที่มีอาณาเขตที่ใหญ่กว่าขึ้น และที่มีอำนาจมากขึ้น ซึ่งถือเป็นระดับที่หก “irredentism”

สรุปแล้วความเชื่อของแอนโทนี่ ดี สมิต (Anthony D. Smith) ก็คือความเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยจะดำเนินไปจากความรุนแรงที่น้อยกว่าสู่ความรุนแรงที่มากกว่านั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ท่านซามูเอล พี ฮันติงตัน (Samuel P. Huntington) มีข้อเสนออีกทางหนึ่งที่เป็นความเห็นตรงกันข้ามกับแอนโทนี่ ดี สมิต (Anthony D. Smith) ในตำราที่ชื่อ “Third Wave” (คลื่นลูกที่สาม) คือ changes in the policies of external actors, global economic growth, and the transformation of

culture from defenders of the status quo to opponents of authoritarianism have contributed to the occurrences of transitions to moderation (Huntington, 1991: 85) ความหมายของท่านก็คือความเปลี่ยนแปลงในนโยบายจากชนกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นผู้กุมอำนาจ การเติบโตของเศรษฐกิจโลก และการถ่ายเทหรือความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลายในสังคมซึ่งกันและกันดังกล่าว นั้น จะเป็นปัจจัยหลักที่อาจก่อให้เกิดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ไม่รุนแรงของชนกลุ่มน้อยเกิดขึ้นได้

ในการศึกษากรณีของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น “State Preference” (รัฐนิยม) ซึ่งเป็นลัทธิชาตินิยมที่รุนแรงและเป็นที่แพร่หลายในหมู่คนไทยในช่วงปี พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2522 ซึ่งตรงกับสมัยของท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และจอมพลถนอม กิตติขจร นั้น เป็นกลุ่มนักการเมืองและนักการทหารที่มีความเป็นชาตินิยมสูง ตรงกับคำในภาษาอังกฤษเรียกว่า “the strong nationalists” หรือกลุ่มชาตินิยมที่รุนแรงนั่นเอง จากเหตุการณ์ที่มีกลุ่มชาตินิยมในอดีตที่มาจากฝ่ายรัฐนั้น เราไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าเป็นเหตุการณ์ที่นำสู่ระดับของความไม่พอใจของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่มีต่อการเมืองไทยและกฎระเบียบของไทยอยู่ในขณะนั้นในระดับที่สูงจนก่อให้เกิดพฤติกรรมความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่รุนแรง โดยธรรมชาตินั้นยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูจะไม่รุนแรงแต่กลับกลายเป็นความรุนแรง เมื่อโครงสร้างซึ่งเป็นฐานของอำนาจของพวกเขาถูกทำลายลง และกิจกรรมด้านการศาสนาที่ถูกรบกวน นโยบายที่เรียกว่า “รัฐนิยม” นั้น มุ่งที่จะกลืนชาติมลายูของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูให้กลับกลายเป็นคนไทยที่เหมือนกับคนไทยโดยทั่วไปที่มีอยู่ในภูมิภาคอื่นของประเทศโดยสมบูรณ์ มีผู้นำการเคลื่อนไหวทั้งด้านการเมืองและด้านการศาสนาหลายท่านถูกจำคุกและถูกฆ่าตายโดยไม่ทราบสาเหตุ และก็ไม่ทราบว่าเป็นฝีมือของคนร้ายกลุ่มไหน พวกเขาถูกขู่เชิญจากเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น ความเป็นอยู่ของชาวบ้านเป็นไปอย่างแร้นแค้น ความเข้าใจกันระหว่างคนไทยพุทธ

กับคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเป็นไปอย่างหวาดระแวง ในช่วงนั้นเกิดขบวนการต่างๆ ที่มีลักษณะที่รุนแรงคือ BNPP (มีฐานอยู่ที่จังหวัดปัตตานี) BRN (มีฐานอยู่ที่จังหวัดสงขลา) และ PULO (มีฐานอยู่ที่จังหวัดนราธิวาส) มีการเคลื่อนไหวที่จะปลดแอกสี่จังหวัดชายแดนใต้คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูลรวมกับบางอำเภอของ จังหวัดสงขลา (สะบ้าย้อย จะนะ และเทพา) ไปเป็นรัฐ ปัตตานีที่เป็นเอกราชที่แยกออกจากประเทศไทย (Che Man, 1983: 150) และโต๊ะครูหะญีสุหลง ก็เป็นท่านหนึ่ง ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้นำขบวนการก่อการร้าย ซึ่งถูกอุ้ม และหายตัวไป ทราบภายหลังว่าศพของท่านนั้นถูกถ่วง น้ำในทะเลสาบสงขลา (มูลนิธิหะญีสุหลง, 2536: 8) ส่วนหะญีอามีน โต๊ะมีนา ซึ่งเป็นลูกชายของโต๊ะครูหะญีสุ หลงนั้น ถูกกล่าวหาว่าเป็นหัวหน้า BRN และถูกจำคุก ก่อนที่จะอพยพลี้ภัยทางการเมืองไปใช้ชีวิตอยู่ที่รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย (ปัจจุบันนี้ท่านได้เสียชีวิตแล้ว และศพของท่านถูกนำกลับมาฝังที่สุสานกูโบร์โต๊ะอาเยาะห์ ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี)

จากการอภิปรายข้างต้นนั้น เราพอจะหาสาเหตุ ที่ทำให้เกิดความรุนแรงในช่วงปี พ.ศ. 2475 ถึง พ.ศ. 2522 ได้เป็นอย่างดีว่าเกิดจากการปฏิบัติตัวของ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่นอกแฉว หรือไม่ก็เป็นนโยบาย ฟันต่อฟันที่ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “the Thai coercive tactics” (พฤติกรรมการขู่เข็ญของคนไทย) นั้นเอง คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูจึงเริ่มการต่อสู้ด้วย อาวุธเพื่อปลดปล่อยรัฐปัตตานี พฤติกรรมเหล่านี้ เป็น พฤติกรรมที่เราเรียกว่า “ความเคลื่อนไหวที่รุนแรงของ ชนกลุ่มน้อย” เหมือนกับความเห็นของโเบเวนแลนด์ หลุยส์ (Bowen and Louis, 1968) เคยกล่าวไว้ว่า “คนเราจะผูกพันอยู่กับความเคลื่อนไหวที่รุนแรงนั้นต้อง ด้วยสาเหตุที่มาจาก การแบ่งปันค่านิยมที่ไม่เป็นธรรมใน สังคม...” (Bowen and Louis, 1968: 22)

ซึ่งจะต่างไปจากระหว่างปี พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2531ที่ เป็นช่วงสมัยที่ท่านพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้รับเชิญให้ไปเป็นนายกรัฐมนตรี และท่านพลเอก เชาวลิต ынใจยุทธ์ได้เป็นที่ปรึกษาของท่าน ซึ่งในสมัยนั้น พฤติกรรมความเคลื่อนไหวที่รุนแรงได้ลดลง นโยบาย ต่างๆ อย่างเช่น นโยบาย 66/23 นโยบายได้ร่มเย็น

และการก่อตั้งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ที่จังหวัดยะลา ได้มีการประกาศออกมาอย่าง ชัดเจนคือ เพื่อแก้ปัญหาความไม่สมดุลทางการเมือง ซึ่งมี หลายพรรคการเมืองเกิดขึ้นในสมัยของท่าน มีโอกาส แสดงบทบาทของตนอย่างมีอิสระในระบบการเมืองของ ไทย และสิ่งที่น่าสังเกตก็คือ ในปี พ.ศ. 2529 มีกลุ่ม การเมืองของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูก่อตั้งตัวเอง ขึ้นมาโดยมีชื่อว่า “กลุ่มเอกภาพ (Al-Wahdah)” เพื่อ เรียกร้องให้มีการปรับปรุงกฎหมายของบ้านเมืองที่มีต่อ คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู โดยเรียกร้องให้มีการพัฒนา สังคมของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู ปรับปรุง สถานภาพทางเศรษฐกิจของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู และปรับปรุงสถานภาพทางการศึกษาของคนไทย มุสลิมเชื้อสายมลายู และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ความร่วมมือของ “กลุ่มเอกภาพ (Al-Wahdah)” กับ พรรคการเมืองความหวังใหม่ที่น่าโดยท่านพลเอก เชาวลิต ынใจยุทธ์เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ จึงส่ง ผลประโยชน์แก่คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูอย่างเห็นได้ ชัด ผู้นำที่เป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูได้รับการ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการมหาดไทย และมี รัฐมนตรีว่าการคมนาคม รัฐมนตรีว่าการมหาดไทย และ ประธานรัฐสภาตลอดจนรัฐมนตรีช่วยว่าการศึกษาธิการ พฤติกรรมใจกว้างของรัฐบาลที่ให้ตำแหน่งต่างๆ ใน คณะรัฐมนตรีเหล่านี้จะเหมือนกับสภาวะการณ์ที่ท่าน Huntington เคยตั้งข้อสังเกตไว้ใน “Third Wave” (คลื่นลูกที่สาม) ของท่านคือ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย ของชนกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นผู้กุมอำนาจในประเทศจากความ แข็งกร้าวลงมาเพื่อให้เกิดความเสมอภาคนั้น จะ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเหมือนคลื่นที่สามคือ จาก ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่รุนแรงสู่ความเคลื่อนไหว ทางการเมืองที่ไม่รุนแรงนั่นเอง

คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูมีความพอใจใน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากระบบการเมืองของไทย ในระดับหนึ่ง จากการศึกษาวิจัยในครั้งนั้นพบว่า ผู้นำ ของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูมากกว่าร้อยละเก้าสิบ (จากผู้นำชุมชนมุสลิมเชื้อสายมลายูจำนวน 30 ท่านคิด เป็น 100 เปอร์เซ็นต์ของอำเภอปะนาเระและอำเภอสายบุรีจังหวัดปัตตานีในปีพ.ศ. 2538) ยอมรับว่าเป็น

ระบบในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงของไทยนั้นมีส่วนทำให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบยุทธศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยจากความเคลื่อนไหวที่รุนแรงสู่ความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรง ดังนั้น ผู้เขียนจึงคิดว่าความเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงของไทยเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลทำให้คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของตนสู่ความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรง

การปรับปรุงสถานภาพด้านเศรษฐกิจและโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูก็เป็นปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองที่ไม่รุนแรงเกิดขึ้น การที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าไปเยี่ยมเยียนคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่และทรงนำโครงการพระราชดำริลงไปในพื้นที่รวมถึงโครงการศิลปะชีพขององค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถนั้น นับว่าส่งผลประโยชน์อย่างใหญ่หลวงสู่คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู นอกจากนี้ก็มีโครงการความหวังใหม่และโครงการทางการเกษตร ซึ่งมีคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเข้าร่วมโครงการอยู่ด้วย และต่อมา ได้เกิดบริษัทต่างๆ ที่คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเป็นเจ้าของ นับว่าเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการปรับปรุงสถานภาพด้านเศรษฐกิจของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูอย่างแท้จริง และมีส่วนทำให้ความเคลื่อนไหวจากสภาพที่รุนแรงกลับสู่สภาพที่ไม่รุนแรง เพราะผู้นำที่เป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูทั้งหมดจากการสัมภาษณ์ยอมรับว่าชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูดีขึ้นกว่าเมื่อ 20-30 ปีที่แล้ว ซึ่งการศึกษาของเราพบว่า มีผู้นำร้อยละหกสิบยอมรับว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจก็มีส่วนสำคัญที่ส่งผลทำให้คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูมีสถานภาพทางการเมืองดีขึ้น และยังมีหลักฐานบางอย่างที่แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ของความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรงของผู้นำที่เป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูนั้นเกิดจากการมีเศรษฐกิจดี ฉะนั้นเราจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ดีจึงเป็นตัวแปรอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้นำของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ไม่รุนแรง ซึ่งตรงกับความคิดของฮังติงตัน (Huntington) ที่ได้แย้งในคลื่นลูกที่สามของท่านว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ดีขึ้นอย่างเช่นการเติบโตของเศรษฐกิจโลกนั้นได้มีส่วนทำให้การ

เปลี่ยนแปลงจากความเคลื่อนไหวที่รุนแรงมาสู่ความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรง

ความใจกว้างของรัฐบาลที่มีต่อคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่เพิ่มขึ้นนั้น ถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้ความเคลื่อนไหวทางการเมืองไม่รุนแรง อย่างเช่นนโยบายได้รื้อฟื้นที่ประกาศใช้ในยุคของท่านพลเอกหาญ ลีนาถนันท์ ถูกออกแบบเป็นพิเศษเพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างข้าราชการที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยพุทธกับสามัญชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในท้องถิ่น เพราะว่ามีมาตราข้อที่ 4 ของนโยบายได้รื้อฟื้นนั้นกล่าวว่า “สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างข้าราชการกับประชาชนทั่วไป และกำจัดการเลือกปฏิบัติระหว่างกันอย่างสิ้นเชิง” ดังนั้น ข้าราชการที่กระทำการขู่เข็ญต่อคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในท้องถิ่นจึงถูกโยกย้ายออกจากพื้นที่ และคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูก็มีโอกาสเข้ามาแก้ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่น กฎระเบียบต่างๆ ของรัฐที่เข้มงวดก็จะถูกปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูก็เกิดขึ้นอย่างแน่นแฟ้นอีกครั้ง จากการสำรวจพบว่าร้อยละร้อยของผู้นำชุมชนมุสลิมยอมรับว่า พวกเขาอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขในสังคมท้องถิ่นที่อยู่ด้วยความหลากหลาย และมีร้อยละห้าสิบสามเชื่อว่าปัจจัยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายอย่างมีความสุขนั้นเป็นพลังสำคัญที่ขับเคลื่อนทำให้คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์สู่ความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรง ฉะนั้น ปัจจัยที่สามซึ่งเป็นปัจจัยสุดท้ายของบทความนี้จะสอดคล้องกับ “Third Wave” ของ Huntington ที่ว่าการถ่ายเทหรือความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในคลื่นลูกที่สามจากความเคลื่อนไหวที่รุนแรงสู่ความเคลื่อนไหวที่ไม่รุนแรง

สรุปแล้วในบทความบทนี้ได้เสนอปัจจัยหลักๆ อยู่สามปัจจัยคือ ความเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง สถานภาพการกินอยู่ที่ดีของประชาชนอย่างพอเพียง และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายอย่างมีความสุข เป็นปัจจัยที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะอาจเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวทางการเมือง

จากความรุนแรงสู่ทางเดินสายกลาง และตามความเห็นของผู้เขียนบทความบทยี่เชื่อว่า หากจะมีการเรียงลำดับก่อนหน้าหลังแล้ว ก็ขอจัดลำดับความสำคัญมากที่สุดสู่ความสำคัญน้อยที่สุดดังต่อไปนี้คือ **อันดับที่หนึ่ง** เป็นปัจจัย “ความเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” **อันดับที่สอง** “สถานภาพการกินดีอยู่ดีของประชาชนอย่างพอเพียง” และความสำคัญอันดับสุดท้ายซึ่งเป็น **อันดับที่สาม** นั่นก็คือ “การอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายอย่างมีความสุข”

อย่างไรก็ตาม บทความบทยี่ก็ยังพบว่า ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูสู่ความไม่รุนแรงได้ อย่างเช่น การขยายกำลังด้วยอาวุธของรัฐบาลไทยที่มีศักยภาพสูงเข้ามาในพื้นที่ ความยากลำบากของการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธของฝ่ายขบวนการเอง และกำลังการสนับสนุนจากภายในและภายนอกประเทศที่มีต่อฝ่ายขบวนการลดลง ก็มีส่วนทำให้ความเคลื่อนไหวทางการเมืองลดความรุนแรงลงได้เหมือนกัน แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า **แนวทางสายกลางที่เกิดจากแรงกดดันจากเจ้าหน้าที่นั้นจะอยู่ได้นานแค่ไหนเท่านั้นเอง**

ความสำคัญที่จะเน้นให้เห็นในบทความฉบับนี้ ก็คือให้เลือกเอาระหว่างปัจจัยชนิดที่เป็น “pushed” (ผลักดันเขาให้ออกไป อย่างเช่นการปราบปรามอย่างรุนแรง) กับปัจจัยชนิดที่เป็น “pulled” (ดึงเขาให้เข้ามา ร่วมแก้ปัญหา อย่างเช่นความเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง สถานภาพการกินดีอยู่ดีของประชาชนอย่างพอเพียง และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายอย่างมีความสุข) ว่าชนิดไหนจะดีกว่ากัน ซึ่งหากจะย้อนกลับไปมองดูการปราบปรามจากฝ่ายรัฐในอดีตแล้ว ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2523 แทบทั้งสิ้น และลดลงมากในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2529 ถึงช่วงก่อนที่สมัยท่านนายกทักษิณ ชินวัตรจะเข้ามาบริหารประเทศในทอมที่สอง ถ้าหากเราตั้งสติให้ดี และใครครวญนึกถึงปัญหาที่คุกรุ่นอยู่ในปัจจุบันนี้โดยตรงไปตรงมาแล้ว เราจะหาทางแก้ปัญหาเหล่านี้ได้โดยไม่ลำบากเลย บทความบทยี่มีความหวัง และมีความเชื่อว่า **ผู้นำหัวเสรีนิยมทั้งสอง**

ฝ่ายคือจากฝ่ายรัฐ ซึ่งเป็นคนไทยพุทธและฝ่ายประชาชน ซึ่งเป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู มาจับมือร่วมกันหาสาเหตุที่แท้จริงของปัจจัยที่เป็นปัญหาอย่างตรงไปตรงมา แล้วจะพบว่า เราสามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้ด้วยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่มีอยู่ได้ไม่ว่าจะเป็นฉบับ 2540 หรือจะเป็นฉบับ 2550 ก็ตาม รวมทั้งการให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดของประเทศไทย เพราะประเทศไทยเป็นพลเมืองชั้นหนึ่งในทุกจังหวัด ไม่ใช่เฉพาะกรุงเทพมหานครหรือเขตพญาเท้านั้น

เอกสารอ้างอิง

- โมฮัมหมัด อับดุลกอเดร์ (ดร.). 2530. **การศึกษาและการพัฒนาภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต
- มูลนิธิหะยีสุหลง. 2536. **มูลนิธิหะยีสุหลงอับดุลกาเดร์ โต๊ะมีนา**. ปัตตานี: มูลนิธิหะยีสุหลง
- ศาสน์เอกภาพ. 2536. **สหกรณ์อ้อมทรัพย์**. กรุงเทพมหานคร: นิตชาการพิมพ์
- A. Malek, Mohd Zamberi. 1993. **History and Politics of Patani Muslims**. Kuala Lumpur: Hizbi Reprografik.
- Anuraksa, Panomporn. 1984. **Political Integration Policy in Thailand: The Case of the Malay Muslim Minority**. Ph.D dissertation, the University of Texas.
- Bangkok Post. 2004. **Bloodshed, Mayhem in South**. 27 October: 1.
- Che Man, W.K. 1983. **Muslim Elite**. Master's Thesis. Universiti Sains Malaysia.
- Che Man, W.K. 1990. **Muslim Separatism: The Moros of Southern Philippines and the Malays of Southern Thailand**. Singapore: Oxford University Press.

- Dhiravegin, Likhit. 1992. **Demi Democracy**. Singapore: Times Academic Press.
- Haji Sulong, Amin Tohmeena (ed.). 1958. **The Gleaming Cluster of Security**. Pattani: Saudara Press.
- Huntington, Samuel P. 1991. **The Third Wave: Democratization in the late twentieth century**. Norman: University of Oklahoma Press.
- Nik Mahmood, Nik Anwar. 1999. **History of Patani Malay Movements, 1785-1954**. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Pitsuwan, Surin. 1989. **Islam and Malay Nationalism: A Case Study of the Malay-Muslims of Southern Thailand**. Thammasat University: Thai Khadi Research Institute.
- Smith, Anthony d. Smith. 1981. **The Ethnic Revival**. Cambridge: Cambridge University Press.

